

HERKULES NA ROZSTAJACH

„Aleksander Wielopolski z postaciami alegorycznymi”
Jacek Malczewski

.....

.....

JACEK MALCZEWSKI (ur. 14 lipca 1854 w Radomiu, zm. 8 października 1929 w Krakowie)

Jeden z najbardziej znanych artystów w dziejach sztuki polskiej. Na początku lat 90. XIX wieku jego obrazy zainicjowały w malarstwie młodopolskim nurt symbolizmu, rozbudzając zarazem odrodzenie romantycznej tradycji sięgającej do idei patriotyzmu i narodowego mesjanizmu. Podejmował motywy charakterystyczne dla epoki przełomu XIX i XX w., lecz jego inwencja nieustannie dążyła ku coraz to nowym obszarom nieposkromionej wyobraźni, zmieniając konteksty symboli uniwersalnych i tworzonych przez artystę. Osią twórczości Malczewski uczynił człowieka, koncentrując się na jego wspaniałości i ograniczeniach, drodze życiowej, instynktach i przemijaniu. Ważną funkcję powierzył kobiecie, która na jego obrazach symbolizowała zniewoloną Ojczyznę.

Kilkakrotnie był w Paryżu, Monachium (1885 – 1886, 1893) i Wiedniu (1914 – 1916), oraz odbył kilka podróży do Włoch (1880, 1890), Grecji i Turcji (1884 – jako rysownik-dokumentalista archeologicznej wyprawy zorganizowanej przez Karola Lanckorońskiego). Artystyczne inspiracje i impulsy czerpał głównie z polskiej sztuki, tradycji i folkloru, dopełniając je oryginalnie interpretowanymi motywami mitologicznymi i biblijnymi wątkami. W dojrzałych dziełach malarza uporczywie pojawiają się zapamiętane z dzieciństwa pejzaże, jego symboliczne centrum świat i ognisko wspomnień (Dwór w Wielgiem, w województwie mazowieckim, niski dom z gankiem otoczony topolami).

Aleksander Wielopolski – wnuk margrabiego Aleksandra Wielopolskiego, polskiego polityka, członka rządu Królestwa Polskiego na początku lat 60. XIX w., który starał się lawirować między interesami zaborcy i ludności polskiej

1. Wyjaśnij pojęcia:

Symbolizm – .....

Symbol – .....

Personifikacja – .....

Herkules – ubóstwiony heros mitologii rzymskiej. Znany był z wielkiej siły, waleczności, męstwa, zapaśnictwa i umiejętności wojennych, zwłaszcza celnego strzelania z łuku. W późniejszym okresie jego kult złął się całkowicie z greckim **Heraklesem**, jednak nawet wówczas Rzymianie zachowali kilka własnych mitów dotyczących tej postaci. Rzymska legenda przypisuje Herkulesowi zabicie olbrzyma Kakusa i króla Faunusa. Herkulesa miał w swoim kraju ugościć Ewander, który po śmierci herosa ustanowił jego kult. Początkowo Herkules był czczony w Rzymie jako opiekun własności, strażnik wejść i opiekun podróżujących oraz handlujących. Rolnicy i kupcy składali mu dziesięcinę z zysków i zbiorów.

W IV wieku p.n.e. Herkules stał się bogiem zwycięstwa i nadano mu przydomki *Victor* (Zwycięzca) i *Invictus* (Niezwyciężony). Herkules był znany ze swej wielkiej siły. Lecz jak mówi powiedzenie: „*Nec Hercules contra plures*” – nawet Herkules nie poradzi przeciw wielu.

„**Herkules na rozstajach**” – obraz olejny z 1596 **Annibala Carracciego**, włoskiego malarza wczesnego baroku. Ze zbiorów Museo di Capodimonte.

Temat obrazu został zaczerpnięty ze starożytnych opowiadań m.in. greckiego poety Ksenofonta i z jego „Wspomnień o Sokratesie”. Dotyczy epizodu z życia Herkulesa, kiedy heros znalazł się na rozdrożu pomiędzy dwoma kobietami, z których każda namawiała go do podążenia za nią jej ścieżką życia. Jedna z tych ścieżek była wąska i stroma, ale prowadziła do prawdziwego szczęścia, druga – szeroka i łatwa – prowadziła do kochanków pogrążonych w miłosnych igraszkach. Kobiety nosiły imiona Cnota i Występek. Herkules wybrał drogę tej pierwszej.

2. Analiza dzieła sztuki:

Autor:	Jacek Malczewski
Tytuł:	„Aleksander Wielopolski z postaciami alegorycznymi”
Rok powstania:	.....
Technika malarska:	.....
Wymiary:	.....
Ze zbiorów:	.....
Opis obrazu :	.....
Plan 1.	.....
Plan 2.	.....
Kompozycja:	.....
Kolorystyka:	.....
Światłocień:	.....